

Bevarandeplan för Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning SE0430147

Foto: Regina Malles (undervattensbild) och Gunilla Lundh (lilla bilden)

Grunduppgifter om Natura 2000-området – Jonstorp-Vegeåns mynning

Län:	Skåne
Kommun:	Höganäs och Helsingborg
Läge:	18 km väster om Ängelholm
Markägare:	Enskilda, kyrkan, naturvårdsverket
Areal:	1279,9 hektar
Skyddsform:	Naturreseptat, Jonstorp-Vegeåns mynning, 2014-08-21.
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-01. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018-11.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen. Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1.

Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter. Tillstånd krävs alltid för åtgärder som riskerar att påverka dessa arter negativt. Typiska arter *är* indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en utpekad naturtyp. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen

av en viss naturtyp. Arter kan vara både typiska och karaktäristiska. *Prioriterade arter* och naturtyper är de arter/naturtyper som är utpekade som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter och naturtyper som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten eller naturtypen ska få gynnsam bevarandestatus. Rödlisterade arter är en sammanställning av arters status när det gäller risk att dö ut inom ett lands gränser. En nationell *rödlista* publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för denna bevarandeplan förtecknad i boken *Rödlisterade arter i Sverige 2015*. *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp*-arter är hotade arter med ett särskilt åtgärdsprogram för att förbättra artens överlevnadsmöjligheter.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA	5
OMRÅDESBESKRIVNING	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	10
Bevarandemål.....	11
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus	15
Naturtyper	15
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?	25
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER	28
Skydd och reglering	28
Prioriterade bevarandeåtgärder	29
Restaureringsåtgärder	29
Löpande skötsel	30
Uppföljning.....	30
REFERENSER	31
BILAGOR	32
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000	33
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan	37
Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna	38

Översiktskarta

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning, SE0430147

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning är beläget i den inre, södra delen av Skälderviken i nordvästra Skåne. Området sträcker sig från Rekekroken, väster om Jonstorp, och österut till öster om Utvälinge och omfattar strandnära landområden med hävdade strandängar, gammal fäladsmark, partier med skog, Vegeåns mynningsområde i öster samt ett långgrundt havsområde som sträcker sig ut till sex meters djup. Vid nordvästliga vindar, som är de förhärskande i området, är dessa inre delar av Skälderviken utsatta för en hög grad av exponering av vind och vågor vilket tillsammans med salthalten i vattnet präglar områdets natur. Ytvattnet i Skälderviken har högre salthalt än kustområden i Öresund, ca 15-17 ‰ mot 7-12 ‰, vilket påverkar områdets flora och fauna. Fler marina växt- och djurarter finns i området än längre söderut in i Öresund och landområdets flora har hög tolerans för saltpåverkan.

Havsområdet består av långgrunda sandiga vikar och en bitvis stenig kustlinje med större och mindre block och klapperstensfält, några mindre öar samt mynningsområde från tre åar. Delar av det långgrunda bottenområdet blottas vid lågvatten och på flera ställen längs kusten har det bildats laguner. Glesa ålgräsängar på sandbottnar, steniga områden med makroalger samt bottnar utan makrovegetation karaktäriserar undervattenslandskapet. Bottnar med ålgräs och makroalger utgör livsmiljö för en stor mängd ryggradslösa djur och fisk. Nordost om Halsarevet har en musselbank påträffats och väster om Farhultsbaden och i området kring ön Skälrvönnen, helt uppbyggd av block, finns områden med sandrevlar. Havsmiljöns mosaik av olika habitat samt goda vattenomsättning ger förutsättning för hög biologisk mångfald med både mjuk- och hårbottensarter. Skälderviken är ett viktigt havsområde för många fiskarter. I det varierande grunda kustområdet finns lekande och uppväxande fisk såsom sill, arter av plattfisk, gråsej men utgör även livsmiljö för rötsimpa, tånglake, den nära hotade arten sjurygg, sårbara arter som torsk och vitling och de akut hotade arterna ål och lyrtorsk. Tumlare av Bälthavspopulationen, bedömd som sårbar, ses regelbundet i området. En stabil population av knobbsäl använder Skälrvönnen som liggplats och gråsåsäl förekommer inom havsområdet. Närings- och sedimentrikt vatten når havsområdet där Vege å, Görslövsån och Oderbäcken mynnar ut i Skälderviken. I mynningsområdena märks en påtaglig uppgrundning men även igenväxning. I dessa estuarier, där sött och salt vatten blandas, finns hög täthet av havsborstmaskar, små kräftdjur och blötdjur. En bit upp i Vege å har utter observerats.

Hela Skälderviken har dock hög miljöbelastning och är i behov av åtgärder för att uppnå god ekologisk och kemisk status.

Landarealen ingår i den forna Kulla fälad. Fäladen betades gemensamt av de ingående socknarna och den månghundraåriga beteshävden formade ett öppet landskap. Idag återstår endast fragment av den gamla fäladen. Strandängarna är fortfarande till stora delar väl betade och har höga natur- och kulturvärden men områden med svag eller obefintlig hävd har mer eller mindre växt igen med träd, buskar, vass och högrörter. Strandängarna nyttjades inte bara för att ge foder till djuren utan även för torvtäkt. Torvtäkten och trampet från djuren fläkte upp grässvålen och har gett upphov till flacka gropar, så kallade skonor, längs stranden. Dessa vattenfylles vid högvatten och utgör en mycket speciell livsmiljö.

I det flacka området mellan Jonstorp och Farhult finns betespräglade naturtyper med mestadels låg vegetation. En bit in från havet dominerar botaniskt intressanta fattiga hedar och ängar med flera rödlistade arter. Längs stränderna och på öarna är markerna mer direkt saltvattens-påverkade och består till största delen av fuktiga och våta strandängar med inslag av skonor, samt av sanddynor i olika utvecklingsstadier. På strandängarna, som har sin största utbredning kring Görslövsåns och Oderbäckens mynningar samt på ön Rönnen, trivs salttåliga och hävdgynnade arter. Tydliga sanddynsområden i olika utvecklingsstadier finns på flera platser. Sanddynor bildas genom att vinden för med sig sand, och det är också vinden som styr erosionen och omlagringen av sanddynskomplexen. Uttorkning, vinderosion och slitage av människor, ridhästar och kaniner leder till sandblottor i växttäckets på de gamla väl utvecklade dynerna. I svackor mellan dynerna bildas dynvåtmarker med en fuktgynnad flora. Dynerna avgränsas mot havet av smala remsor av sandig eller stenig strand. Längs stränderna ligger näringsrika driftvallar, där det växer olika arter av mållor samt marviol men även på steniga stränder finns fläckar med vegetation. Strandängar, grå dyner, dynvåtmark, hedar och ängar är beroende av störning genom bete eller slåtter för att behålla sin karaktär. Naturtyperna hade en mycket större utbredning före jordbrukets omställning från 1800-talets början och framåt. Härefter har arealerna minskat betydligt i området på grund av försvagad eller upphörd hävd, som lett till igenväxning, uppodling, utdikning, bebyggelse och trädplantering.

Djurlivet på land är artrikt där framför allt fågelfaunan är väl undersökt. God tillgång på bra häckningsmiljöer och på föda längs stränderna och i det grunda havsområdet, där sandbankarna runt Halsarevet och Skälrviken utgör värdefulla miljöer, lockar stora mängder häckande, flyttande och övervintrande fåglar av åtskilliga arter av dyk- och simänder, storskarv, olika vadar- och måsfåglar. Musselbankarna ute i Skälderviken utgör viktiga födosöksplatser för dykänder som ejder, svärta och sjöorre.

Den gamla strandmalen är ett omtyckt strövområde med goda möjligheter att vandra på gamla kreatursstigar i ett tilltalande landskap och fågellivet lockar ornitologer. Flera populära badplatser finns inom området och diverse vattensporter utövas. Vid Farhultsbaden förekommer även ridning. I Skälderviken, Görslövsån och Vege å bedrivs ett omfattande husbehovs- och sportfiske efter havsöring, sjurygg och mulle med flera arter.

Området överlappar med naturreservatet Jonstorp-Vegeåns mynning och Natura 2000-området Skälderviken, utpekad enligt fågeldirektivet, där områdets bevarandevärde för fågellivet samt fågelarter beskrivs närmre. Området angränsar i norr till Natura 2000 området Nordvästra Skånes havsområde, utpekad enligt art- och habitatdirektivet. Området är i sin helhet upptaget i våtmarkskonventionen RAMSAR. Området ingår även i Helcom MPA ”Kullaberg-Skälderviken”.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till beslutet samt skötselplanen för naturreservatet Jonstorp-Vegeåns mynning.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Förekommande naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Sublittoral sandbankar (1110)		315,6	403,1
Sublittoral sandbankar med vegetation dominerad av marina kärlväxter (1111)♦		87,5	
Estuarier (1130)		89,6	89,6
Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140)		70,7	70,7
Kustnära laguner (1150)*	4,0	0,04	4,0
Rev (1170)♦		300,5	302,2
Rev - biogent, mussel- eller ostronbank (1171)♦Δ		1,7	
Årullig vegetation på driftvallar (1210)	1,5	< 0,01	1,5
Perenn vegetation på steniga stränder (1220)	0,9		0,9
Ler – och sandsediment med glasört och andra årliga (1310)°♦	1,6		1,6
Atlantiska havsstrandängar (<i>Glauco-Puccinellietalia maritima</i> , 1330)	11,2	1,0	12,2
Embryonala vandrande sanddyner (2110)	0,6		0,6
Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) (2120)	0,8	1,1	1,9
Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) (2130)*	4,8	4,1	10,3
Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140)*♦	3,1		3,1
Dynvåtmarker (2190)		0,5	0,5
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)		1,9	1,9
Nordatlantiska fukthedar med klocklång (4010)		0,6	0,6
Torra hedar (alla typer) (4030)		8,6	8,6
Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230)*	7,4	1,8	9,2
Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)* °♦	0,4		0,4
Fuktängar med blåttåtel och starr (6410)		3,1	3,1
Total areal naturtyper			926,2

Ej bedömd areal naturtyper	
1310	0,03
2130	1,3
Total områdesareal	1280,0
Natura 2000-arter	Bevarandestatus
Gråsäl - <i>Halichoerus grypus</i> (1364) ♦	Fullgod
Knubbsäl - <i>Phoca vitulina</i> (1365) ♦	Fullgod
Tumlare - <i>Phocoena phocoena</i> (1351) ♦	Icke fullgod
Utter – <i>Lutra lutra</i> (1355) ♦	Icke fullgod
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000	
° naturtyp som saknar bedömd bevarandestatus	
♦ ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen	
△ kunskapsbrist finns om arten/naturtypen	

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Syftet med Natura-området Jonstorp-Vegeåns mynning är att långsiktigt skydda värdefull natur, naturtyper och den artrika och rikliga fauna och flora som är knuten till naturtyperna samt geomorfologiska värden i områdets marina miljöer och i det kulturpräglade kustlandskapet.

De prioriterade bevarandevärdena är de marina livsmiljöerna med rev, sandrevlar samt grunda bottenar som blottas vid lågvatten, våtmarker med skonor, klapperstensfält vid Åsnacken och strandhak innanför Rönnen, sanddyner i olika utvecklingsstadier, de låglänta flacka strandområdena med lång kontinuitet av hävd och natur- och kulturvärdena knutna till dessa miljöer. Värdena finns framförallt i naturtyperna sublitorala sanbankar (1110), estuarier (1130), ler- och sandbottenar som blottas vid lågvatten (1140), kustnära laguner (1150), rev (1170), atlantiska strandängar (1330), embryonala vandrande sanddyner (vita dyner) (2110), kustnära vandrande sanddyner med sandrör (2120), dynvåtmarker (2190), permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) (2130), torra hedar (4030) och i artrika stagggräsmarker på silikatsubstrat (6230).

Motivering:

Natura 2000-området är beläget i det inre av Skälderviken som utgör den sydligaste delen av Kattegatt. Den marin miljön liksom strandlandskapet är dynamiskt med en mosaik av livsmiljöer beroende av att naturliga processer som omformar landskapet tillåts verka. De grunda havsområdet kännetecknas av sandbottenar med och utan ålgräsängar samt rev med stenblock med alger. Det högproduktiva grunda havsområdet ger förutsättningarna för områdets höga värde för fisk, marina däggdjur och fåglar. Av särskild betydelse är havsområdet för lekande och uppväxande plattfisk, ål och torskfiskar, livsmiljö för säl och tumlare, födosöksområde för häckande och rastande vadarfåglar och för övervintrande sjöfågel. Stora delar av landarealen utgör de sista resterna av utmark med lång hävdkontinuitet i ett landskap med höga kulturmiljövärden. De väl hävdade betesmarkerna som består av våta till torra strandängar, dyner och hedmark utgör livsmiljöer med stor betydelse för biologisk mångfald, markhäckande fåglar, kulturhistoria och landskapsbild. Områdena ska bevaras och delar som förlorat i värde ska restaureras för att öka områdets areal av värdefulla livsmiljöer för förekommande skyddade växt- och djurarter. Fåglar som är beroende av väl hävdade lokaler som häckningsmiljö liksom av havsområdet för födosök, rastning och övervintring ska särskilt prioriteras i fråga om åtgärder, skötsel och uppföljning.

Bevarandemål

Det övergripande målet är att långsiktigt bevara områdets natur-, kultur- och geomorfologiska värden. Havsmiljön ska lämnas till fri utveckling och strandnära miljöer präglade av hävd ska ha fortsatt nyttjande och skötsel som gynnar arter beroende av det kulturpräglade landskap som utgör grund för områdets höga natur- och kulturvärden. Målet är att områdets naturtyper och arter inom Natura 2000 ska uppnå fullgod bevarandestatus.

Areal

Förekommande naturtyper ska ha minst följande arealer (vissa naturtyper kan variera naturligt i utbredning i tid och rum, som exempel sublittorala sandbankar som blottas vid lågvatten);

- sublittorala sandbankar (1110); 315,6 hektar.
- sublittorala sandbankar med vegetation dominerad av marina kärlväxter (1111); 87,5 hektar.
- estuarier (1130); 89,6 hektar.
- ler - och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140); 70,7 hektar.
- kustnära laguner (1150); 4,0 hektar.
- rev (1170) ska vara minst 300,5 hektar.
- rev – biogent, mussel eller ostronbank (1171); 1,7 hektar.
- årlig vegetation på driftvallar (1210); 1,5 hektar.
- perenn vegetation på steniga stränder (1220); 0,9 hektar.
- ler – och sandsediment med glasört och andra årliga (1310); 1,6 hektar.
- atlantiska havsstrandängar (*Glauco-Puccinellietalia maritima*, 1330); 12,2 hektar.
- embryonala vandrande sanddyner (2110); 0,6 hektar.
- kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) (2120); 1,9 hektar.
- permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) (2130); 10,3 hektar.
- urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140); 3,1 hektar.
- dynvåtmarker (2190); 0,5 hektar.
- vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260); 1,9 hektar.
- nordatlantiska fukthedar med klocklång (4010); 0,6 hektar.
- torra hedar (alla typer) (4030); 8,6 hektar.
- artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230); 9,2 hektar.
- artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270); 0,4 hektar.
- fuktängar med blåttåtel och starr (6410); 3,1 hektar.

Gemensamma bevarandemål för förekommande naturtyper

Hydrografiska villkor i form av vattenstånd, strömmar, vågor, vattenutbyte och sötvattensflöde ska variera naturligt i tid och rum. Permanenta förändringar av hydrografen genom byggnation eller annan enskild- eller samverkande verksamhet har inte negativ påverkan på utbredning och långsiktig fortlevnad för naturtyper, livsmiljöer eller samhällen och associerande arter.

Naturliga processer som leder till transport av sand såsom sanddrift, erosion och ackumulation, ska tillåtas verka.

Naturtyperna och livsmiljöerna ska vara i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversiteten i associerade samhällen.

Artsammansättningen ska vara naturlig för naturtyperna och karakteristiska, typiska och utpekade arter ska finnas i livskraftiga populationer.

Främmande arter eller genetiskt främmande populationer ska inte inverka negativt på artsammansättningen eller populationsstorlekar hos naturligt förekommande arter.

Det ska finnas fria passager för djur och växter i alla livsstadier för att upprätthålla en konnektivitet inom området och mellan angränsande områden.

Mänskliga aktiviteter, verksamheter och vistelser ska inte inverka negativt på viktiga processer, funktioner, strukturer samt på karakteristiska och typiska arter samt Natura 2000-arter.

Tillförsel av energi, inbegripet undervattensbuller, ska ligga på nivåer som inte påverkar marina livsmiljöer, landmiljöer eller arter på ett negativt sätt.

Specifika marina bevarandemål

Naturtyperna ska vara naturliga med avseende på vattenståndvariationer, djupförhållanden, substrat och bottenstruktur så att det finns förutsättningar för bentiska samhällen med associerade arter, att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner, artdiversitet och förekomst av arter.

Sedimentationen ska vara naturlig, med försumbar antropogen påverkan, och inte inverka negativt på karakteristiska och typiska arter.

Djuputbredningen av kärlväxter och fleråriga alger ska vara naturlig.

Skada på och störning av, bottenflora och bottenfauna och associerade organismer såsom fisk ska vara försumbar.

Havsområdet inklusive revlar och block ska utgöra en skyddad och ostörd miljö för marina däggdjur och fåglar där de kan hitta föda, vila och reproducera sig.

Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt och naturtyperna ska fungera som viktiga födosöksområden för fisk. Särskilt väl ska naturtyperna fungera för plattfisk, sill, ål, sjurygg och torsk.

Rovfisk som till exempel torsk, ska förekomma i livskraftiga populationer med en ålders- och storleksfördelning som möjliggör en naturlig trofisk funktion i näringsväven.

Naturtyperna ska kunna fungera som livsmiljö, födosöks- och övervintringsområde för en stor mängd kust- och sjöfågel av många olika arter.

Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen och dess naturliga förutsättningar. Sedimentation och grumling ska endast orsakas av naturliga rörelser i vattnet.

Vattenkvaliteten ska ha minst god status¹ inom området. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen eller kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtyperna. Syrgashalten ska vara god.

Specifika bevarandemål för en viss marin naturtyp

Sublittoral sandbank med undergrupp (1110, 1111);

Sandbankar med vegetation av ålgräs och andra marina kärlväxter liksom av makroalger ska finnas i området. Det ska även finnas sandbankar fria från vegetation.

Strukturbildande vegetation såsom sjögräs och alger ska finnas med en naturlig artsammansättning, utbredning och i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen.

Estuarier (1130)

Sötvattenstillförseln ska vara bibehållen med en naturlig blandning av söt- och saltvatten. I åmynningen pågår en naturlig ansamling av finare sediment till sand- och gyttjebankar.

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140);

Naturtypen ska präglas av återkommande naturlig störning med periodvis blottläggning av botten. Blottläggning av botten ska variera naturligt i tid och rum och beror av vattenstånd.

Naturtypen ska fungera som viktigt födosöksområde för fiskar när området är vattentäckt, speciellt för uppväxande plattfisk men även för mindre arter som stubb.

Naturtypen ska fungera som födosöksområde och rastplats för fågel, speciellt för vadare.

Kustnära laguner (1150);

Hydrologin ska vara ostörd och horisontella grundvattenrörelse opåverkade liksom grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

Tröskeln och/eller vegetation i mynningen ska vara bibehållen med naturligt begränsat vattenutbyte med omgivande havsområde. Lagunerna ska inte växa igen.

Rev med undergrupperna (1170, 1171);

Blåmusslor ska bilda rev och finnas i livskraftiga populationer och med en täckningsgrad av minst 10 procent.

¹ Vattenkvaliteten ska enligt Vattendirektivet ha god ekologisk och kemisk status. Enligt Havsmiljödirektivet är kravet att kvaliteten ska vara av god miljöstatus. Direktiven överlappar från strandlinjen till en sjömil utanför baslinjen.

Specifika terrestra bevarandemål till

Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar sker regelbundet och/eller säsongsvis.

Hydrologin ska vara naturlig med naturliga vattennivåer som ger upphov till markfuktighet och växelfuktiga miljöer.

Hydrologin i områdets sanddyner ska vara ostörd och präglas av återkommande naturliga vattenståndsvariationer. Naturliga processer i form av tramp, saltvattenstänk, periodisk torkstress, sanddrift, erosion/abrasion, ackumulation och transport av sand ska förekomma så att dynernas naturliga utveckling främjas.

Solexponerade varma och vindskyddade miljöer med ingen eller liten mänsklig störning ska finnas inom området som till exempel på Rönnen och Skälrrönnen och andra områden med beträdnadsförbud delar av året.

Vegetationen på strandängar och staggräsmarker ska främst bestå av lågvuxna arter.

Låglänta strandängar ska betas och hävdas så att den naturliga floran bevaras och ska fungera som häckningslokaler för markhäckande fåglar av olika arter, främst för vadarfåglar. Igenväxningsvegetation ska inte förekomma annat än i begränsad utsträckning

Naturtyperna ska fungera som häcknings- och födosöksområde, rastplats och övervintringsområde för olika sjö- kust- och flyttfågelarter.

En omväxlande topografi av sanddyner i olika successionsstadier med sparsamt busk- och trädskikt, ska förekomma i området. Marken i de sandiga naturtyperna ska ha ett luckert vegetationstäck och partier med öppen sand.

Fysiska strukturer som, busksnår och småvatten ska förekomma.

Träd- och/eller buskskikt ska förekomma sparsamt. Värdefulla träd och buskar, t.ex. bärande och blommande träd och buskar, hålträd, grova träd med flera ska finnas.

Typiska arter

Typiska arter skall finnas i livskraftiga populationer

Bevarandemål för Natura 2000-arter

För natura 2000-arterna gråsäl, knobbsäl, tumlare samt utter är bevarandesyftet att populationerna ska vara livskraftiga och uppnå fullgod bevarandestatus. För arterna relevanta naturtyper ska fungera som livsmiljö för arternas naturliga beteende och utbredning.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Sublittoral sandbankar (1110 med undergruppen 1111)

Natura 2000-området domineras av naturtypen ”sublittoral sandbankar” (1110) som ständigt är täckta av havsvatten. Substratet domineras av sand, grus och sten men finsand finns i området väster om Vegeåns utlopp och en bit ut från kusten runt Skälörönnen, Rönnen och udden väster därom. Sandbankarna är antingen fria från vegetation eller bevuxna med kärlväxter såsom ålgräs och natingar. I områdets tre bukter finns områden med glesa ålgräsängar som består av fläckvist förekommande plantor från två till fyra meters djup. Störst utbredning har ålgräset i bukten öster om Jonstorp. Ålgräsängar kan bli mycket gamla och fyller en viktig fysisk och biologisk funktion. Rötter och rhizom bildar en rotfilt som stabiliserar bottenmaterialet och skyddar därigenom strandzonen mot eventuell erosion. Ålgräs tar upp och koncentrerar olika näringsämnen och för dem vidare till sediment och djur. Ålgäsängar är en viktig livsmiljö som ger substrat, skydd och föda till en mängd olika ryggradslösa djur såsom kräftdjur, blötdjur som snäckor och musslor där höga tätheter av tusensnäckor och hjärtmusslor förekommer inom området men även musslor av släktena *Spisula* och *Mya*. Vanliga arter som kan påträffas är märlor som *Gammarus sp.* och *Microdeutopus gryllotalpa*, arter av tångräkor, pungräkor, sandräkor, havsgräsuggor, strandkrabbor, strandsnäckor och blåmusslor. Olika småfiskar såsom sjustrålig och svart smörbult, sandstubb, tångspigg, tångsnälla, större- och mindre kantnål men även skrubbskäddor och rödspättor, uppehåller sig gärna i ålgräsängar. Habitatet är en viktig födosöks-, lek- och uppväxtplats för vandrande fiskar som horngädda, sill, skarpsill, tobis samt ål, den senare bedömd som akut hotad, likväl som för mer stationära arter som femtömmad skärlånga, röt- och oxsimpa samt arterna torsk och sjurygg, bedömda som sårbar respektive nära hotad.

Solbelysta sandbottnar där makrovegetation saknas är ofta rikligt bevuxna med bentiska kiselalger och har hög primärproduktion. På skyddade bottnar blir den organiska halten hög i sedimenten och här finns höga tätheter av slammärla och rovborstmask. På exponerade bottnar är individtätheten oftast lägre än i vågskyddade områden och arterna är framför allt filtrerande musslor som sandmussla och östersjömussla och grävande små kräftdjur som *Bathyporeia pilosa* och *Haustorius arenarius* och sandmaskar förekommer med relativt hög täthet. På de vegetationsfria sandbottnarna kan det finnas lösdrivande alger som består av en sammansättning av mer fintrådiga alger som rödalger och större brunalger som såg- och blåstång. Sublittoral sandbankar utgör en avgörande uppväxtmiljö för plattfisk som rödspätta, skrubbskädda och piggar och en viktig livsmiljö för simänder.

Naturtypen uppnår inte fullgod bevarandestatus på grund av att den ekologiska och kemiska statusen är måttlig samt kunskapsbrist om områdets marina evertebrater och fiskarter.

Estuarier (1130)

Inom området mynnar tre åar och där det söta åvattnet möter det salta havsvattnet bildas estuarier (1130). Här uppstår brackvattensmiljöer. Naturtypen har ofta en komplex

artsammansättning med marina och limniska djur och växer anpassade att leva i en livsmiljö med växlande salthalt. När sötvatten rinner ut i havet minskar strömhastighet och finare sedimentpartiklar avlagras och kan forma vidsträckta sand- och gyttebankar. Det grunda vattnet och tillförseln av näringsämnen och organiskt material gör att primär- och sekundärproduktionen är hög. I området påträffas lågväxande kärlväxter som nate och natingar och på sandområden utan makrovegetation kan påväxten av bentiska kiselalger vara hög. Den höga primärproduktionen och organiska halten ger en god livsmiljö för marina evertebrater som rovorborstmask, slammärta, pungräka, tusensnäckor och hjärtmusslor och fiskar som skrubbskädda och stubbar. Den höga tätheten av bottenfauna gör estuarierna till viktiga födosöksområden för andra större fiskar samt för områdets fågelarter knutna till grunda områden.

Naturtypen uppnår inte fullgod bevarandestatus på grund av att den ekologiska och kemiska statusen är måttlig för Skälderviken.

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140)

Naturtypen återfinns på de grundaste platserna närmst stränderna. Mindre tidvattenskillnader styr vattenståndet men även vädersituationen bestämmer hur stora områden som blottläggs vid lågvatten. Vattenståndet kan variera snabbt och mycket över kort tid men bottenarna kan även vara blottlagda under långa perioder vid högtryck. Även salthalt och temperatur varierar vilket gör att de organismer som lever här måste tolerera en hög nivå av fysisk stress. Kortbladiga växter som nating förekommer, men bottenlevande kiselalger dominerar oftast som primärproducenter. Områden med låg organisk halt i sedimenten är ofta art och individfattiga medan områden där organiskt material samlas kan tätheter av bland annat rovorborstmakar vara hög. Till bottenfaunan hör även grävande kräftdjur som *Bathyporeia pilosa* och *Haustorius arenarius*. Där bottenfauna finns i hög täthet utgör naturtypen viktiga födosöksområden för rastande och häckande vadarfåglar såsom olika snäppor, storspov, skärfläcka, grönben med flera. Naturtypen är, när den är vattentäkt viktig för yngel av kommersiella fiskarter som skrubbskädda, rödspätta som då nyttjar naturtypen tillsammans med annan småfisk.

Naturtypen uppnår inte fullgod bevarandestatus på grund av att den ekologiska och kemiska statusen är måttlig för Skälderviken.

Kustnära laguner (1150)

Områdets laguner (1150), varav flera är starkt igenväxta av bladvass och havssäv, utgörs av mer eller mindre avsnörda havsvikar som skiljs från havet genom sandbankar. Habitatet är prioriterat enligt Natura 2000. Lagunerna är av stort värde som rast- och födosöksplatser för sjöfåglar. Här växer bland annat andmat, kransalger och bladvass.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus utom för en lagun som håller på att växa igen.

Rev (1170 med undergrupp 1171)

På flera ställen längs den exponerade kuststräckan finns rev bildade av klappersten och mer eller mindre stora stenblock utspridda på sandbotten. Gränsen mellan rev och sublittoral sandbank

går där stenblocken täcker mer än 50% av botten. Ett stort sammanhängande område med rev sträcker sig en bit ut från kusten från vid områdets gräns i väster runt Åsnacken och bort mot Rönnen. Ön Skälvrönnen är helt uppbyggd av stenblock som även täcker bottenområdet utanför själva den del som sticker upp ovanför vattenytan. Stora delar av reven är mer eller mindre täckta med alger men det finns även områden men mer rörliga klapperstenar som saknar vegetation. Inom området har det påträffats ett trettiotal arter av alger där flertalet är rödalger men även brunalger och grönalger. Bland rödalgerna dominerar kräkel och fjäderslick. Andra rödalgsarter är ullsleke och grovsleke, havsris, karragentång, ribbeblad och rödris. Men även främmande arter som *Dasy baillouiana*, enligt Artdatabanken känd ner till mellersta Halland, och *Bonnemaisonia hamifera*. Bland brunalgerna finns såg- och blåstång, ektång och ektofs. Bland grönalger finns grov borstråd och arter av grönslick. På algerna hittar man fastsittande djur som taggig tångbark, arter av havstulpaner, rörbyggande havsborstmaskar som trekantsmask och spiralrörsmask samt brödsvamp. Vanlig sjöstjärna finns på sina ställen i höga tätheter liksom strandkrabbor, strandsnäckor och blåmusslor. Stenrev uppbyggda av block täckta av vegetation är omtyckta livsmiljöer av fisk både för uppväxande pelagiska fiskar och mer stationära kustfiskar. Kuststräckan strax väster om naturaområdet, som ser likartad ut, utgör ett referensområde för kustfiske och här förekommer arter som torsk, ål, gråsej, vitling, rödspätta, skrubbskädda, öring, ox-, röt-, och skäggsimpa, skär- och stenssnultra, femtömmad skärlånga, tobiskung, tånglake och tejestefisk.

Skälvrönnen, och reven däromkring, liksom området vid Rönnen utgör men sin goda tillgång på fisk en viktig livsmiljö för knubb- och gråsal.

Nordost om Halsarevet fanns vid inventering 2007 en tät musselbank uppbyggd av blåmusslor som här bildade ett biogent rev (1171). På bar sandbotten mellan blåmusslorna fanns sandmusslor nergrävda. Vid en återinventering 2013 återfanns inte musselbanken utan har troligen översedimenterats under en storm eller degenererats av andra orsaker. Även om blåmusslor finns kvar på stenreven är det oklart om musselbanken har återetablerats. Musslorna fyller en viktig funktion som filtrerare och musselbankar utgör viktiga habitat och livsmiljöer för en lång rad andra arter som till exempel små kräftdjur och. De utgör även en födoresurs för dykänder och små musslor och associerade kräftdjur äts av olika arter av fisk.

Naturtypen uppnår inte fullgod bevarandestatus på grund av att den ekologiska och kemiska statusen är måttlig för Skälderviken. Området för den tidigare musselbanken har inte inventerats sedan 2013 och dess status är oklar.

Årslivsmiljö på driftvallar (1210)

På flera ställen längs stränderna finns driftvallar. Dessa uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med strömmar och vågrörelser genom vattnet och lagrats upp som ”vallar” längs stränderna. Driftvallar förekommer på flacka stränder dominerade av sten, grus och sand. På det ofta mycket kväverika underlaget är förekomsten av en frodig vegetation vanlig. På områdets driftvallar växer ett flertal arter av mållor såsom bråsk-, skaft-, strand-, och flikmålla, glasört, marviol, sodaört och vejde.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Perenn vegetation på steniga stränder (1220)

Inom området finns klapperstensstränderna samt sten- och grusvallar (1220) som uppkommit genom ursvallning av stränderna eller genom vågsvall som har fört upp sten och grus längs stränderna. I klapperstensfältet vid Farhults småbåtshamn finns rester av stenbrytning.

Vegetationen i denna naturtyp är ofta sparsam men arter som strandnarv, havsnarv, saltnarv, saltarv, vejde, vägtistel, strandkål, saltarv, strandråg, luddbjörnbär och strandkvanne hittas inom området.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Ler- och sandsediment med glasört och andra annueller (1310)

Naturtypen förekommer i ett strandområde längst inne i Halsaviken, längst ut på nordvästra delen av Rönnen samt i en remsa längs sydöstra Rönnen i anslutning till fastlandet. Naturtypen kännetecknas av periodvisa översvämningar och domineras av glasört eller gräs.

Glasörtsstränderna nyttjas av olika vadarfåglar och till floran hör bland andra glasört, skörbjuggsört, saltnarv, havssälting, saltgräs, dvärgarun, och strandkrypa.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Atlantiska havsstrandängar (Glauco-Puccinellietalia maritimae, 1330)

De salta strandängarna (1330) är den mest utbredda av områdets terrestra naturtyper och förekommer inne i viken Halsä väster om Jonstorp samt på och precis innanför Rönnen. Arterna är präglade av och beroende av slåtter och betesdrift som måste fortsätta för att naturtypens karaktär ska bibehållas. Delar av områdets strandängar har under perioder varit uppodlade men sedan återgått till betesmarker vilket påverkar florans sammansättning liksom att hävden helt upphört i andra delar vilket resulterat i att områden växer igen. Havsstrandängarna översvämmas vid högvatten och blir därför saltpåverkade vilket karakteriserar floran liksom den blöta miljön som blir torrare inåt land. Inne i Halsaviken har stora mängder nytt sediment avsatts längs delar av stranden vilket gör att strandängarna innanför inte översvämmas i lika hög grad längre. Med tiden förändras detta naturtypen mot torrare marker. Betestramp, översvämningar och torvtäkt har gett upphov till flacka gropar, så kallade, skonor. I dessa får jorden en hög salthalt och utgör därför en speciell miljö för växter och djur. Strandängarna utgör en viktig livsmiljö för många olika arter av fåglar beroende av låglänta väl hävdade strandängar, som till exempel vadare som skärfläcka, rödbena och strandskata men även för tofsvipa och gulärta. Vegetationen är särpräglad och växterna som hittas är salttåliga såsom gulkämpar, havssälting, strandmålla, spjutmålla, gåsört, saltnarv, strandaster, havssälting, skörbjuggsört, salttåg, krypven, och rödsvingel.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus utom för några områden som är svagt betade.

Embryonala vandrande sanddyner (2110)

”Embryonala vandrande sanddyner” (2110) är första stadiet till sanddynbildningar och bildas när sand med hjälp av vågor transporteras upp på stranden. Sanden förs sen vidare med vinden.

Naturtypen är mycket dynamisk och skiftar utformning till följd av havets och vindens inverkan. Ett sammanhängande område med en fördyn förekommer längs Rönns västra strand. Fördynen är ett förstadium till vita dyner (2120) och därmed en förutsättning för naturlig dynamik i sandområden. Gränsdragningen mellan strand och dyn kan vara problematisk då översvämningar i viss mån påverkar habitatet så att gränsen blir diffus. På grund av naturtypens föränderliga karaktär är vegetationen generellt mycket sparsam, men i området finner man till exempel strandkvickrot, strandråg, sandrör, marviol och saltnarv.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner) (2120)

De vita dynerna (2120) utgör sanddynssuccessionens andra stadium efter fördynerna och består av lös sand som bara delvis binds av växter. Dynerna uppkommer i exponerade områden där sand förs upp på stranden av vågorna och vidare in över land med vinden och innebär att den vindburna sanden ackumuleras varaktigt. Vegetationen består främst av gräs som sandrör och strandråg. Dynerna har en vit till svagt grå färg, och kan i ett senare skede övergå till naturtypen ”grå dyner” (2130). Vita dyner finns längs inne i östra delen av Halsaviken, i sydvästra strandområdet vid Rönns och på Sandön utanför Vegeåns mynning.

Naturtypen har i området dels fullgod bevarandestatus men även icke fullgod bevarandestatus på grund av igenväxning.

Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner) (2130)

De grå dynerna (2130) utgör sanddynssuccessionens tredje stadium och uppkommer senare och oftast, innanför, de vita dynerna. Sand ackumuleras fortfarande på dynerna, men inte i lika hög grad som på de vita dynerna. Naturtypen är till största delen öppen och har ett rikt fåltskikt och ett bottenskikt med mossor och lavar. I de grå sanddynerna är sanden bunden av vegetation och dynerna vandrar inte längre. Dessa dyner har en gråare färgton än vita dyner beroende på vegetationen och på att sanden har ett större inslag av organiskt material. På Rönns, som är uppbyggd av sand, finns på den västra delen av ön innanför området med vita dyner ett stort område med grå dyner. Grå dyner finns även innanför de vita dynerna längst inne i Halsaviken samt på Sandön utanför Vegeåns mynning. De är bevuxna med bland annat gulmåra, gul fetknopp, styvmorsviol, svartkämpar, borsttåtel, sandstarr och rödsvingel, rölleka, ängssyra, gråfibbla, höstfibbla, liten blåklocka, saltarv, mer spritt är strandråg, gråbo och kråkvicker. På vissa ställen har vresros etablerat sig. Habitatet grå sanddyner är prioriterat enligt Natura 2000.

Naturtypen har i området dels fullgod bevarandestatus men även icke fullgod bevarandestatus på grund av igenväxning.

Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär (2140)

Naturtypen förekommer i ett större område mellan Jonstorp och Surkenabben. De risbevuxna sanddynerna (2140) vandrar inte och utgör ett senare successionsstadium än de grå dynerna. Dynerna är näringsfattiga och sura till följd av urlakning och har en hedartad vegetation som domineras av olika ris, bland annat kråkbär, ljung och klockljung men även områdets största

bestånd av backsippa finns här. I naturtypen finner man även gräs som kruståtel, fårsvingel, rödsvingel, knippfryle och sandstarr samt tågväxter som vecketåg, knapptåg och borsttåg. Även stensöta är vanligt förekommande. Naturtypen är prioriterad enligt Natura 2000.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Dynvåtmarker (2190)

I områden med sanddynssystem uppstår fuktiga eller vattenfyllda fördjupningar, så kallade dynvåtmarker (2190). Dynvåtmarker växer med tiden igen om de inte betas eller slåträs. Inom området finns det kvar en betad dynvåtmark sydväst om Farhult. Vegetationen är av högörts- och bladvasskaraktär men här finns även flera sällsynta och hävdberoende arter såsom ormtunga, nattviol, Jungfru Marie nycklar, ängsnycklar och plattsäv, vattenstäckra, ormtunga, sumpskräppa och spikblad, men även månlåsbräken finns och här växer också den rödlistade arten källgräs. Habitatet förutsätter en naturlig hydrologi med varierande vattenstånd, och kan gynnas av viss omrörning från tramp. Områdets dynvåtmarker behöver betas eller slåträs för att inte växa igen av vass. Österut är dynvåtmarken något torrare och troligen äldre. Även här växer dock ängsnycklar, nattviol, plattsäv, tagelsäv med flera och det finns problem med igenväxning. Förutom bladvass hittas även spridda exemplar av salix, björk och al i dynvåtmarken.

Naturtypen har i området icke fullgod bevarandestatus på grund av igenväxning.

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)

De delar av vattendragen Görslövsån, Oderbäcken och Vegeån som ligger inom Naturaområdet utgör habitatet ”vattendrag med flytbladsvegetation eller vattenlevande mossor” (3260).

Naturtypen består, precis som namnet antyder, av vattendrag med en vegetation av flytbladsväxter eller akvatiska mossor. Här växer till exempel vattenmjöja, lånkar, natar och näckmossa. Habitatet förutsätter god vattenkvalitet och ingen övergödning.

Naturtypen har i området icke fullgod bevarandestatus på grund av vattenkvaliteten.

Nordatlantiska fukthedar med klockljung (4010)

I lägre liggande ytor på naturbetesmarkerna finns nordatlantiska fukthedar (4010) med klockljung. Ett mindre sådant område finns en bit in från stranden längst inne i Halsaviken. Naturtypen består av fuktiga, oftast trädlösa hedar med vitmossor, och klockljung. Markerna är betespräglade och här förekommer bland annat klockljung, ljung, kärnsilja, blåtåtel, borsttåg, stagg och hedsäv.

Naturtypen har i området icke fullgod bevarandestatus på grund av igenväxning.

Torra hedar (alla typer) (4030)

Två områden med torra hedar (4030) finns i anslutning till föregående naturtyp en bit in från havet mellan Jonstorp och Farhult. Denna naturtyp består av torra till friska hedar på silikatrika podsolljordar och har utvecklats genom lång beteskontinuitet. Naturtypen är vanligtvis artfattig och kan variera mycket beroende på underlag, betetryck och fuktighet men är i området

betespräglad med låg vegetation. Här växer kruståtel, vårbrodd, blåståtel, hedsäv, luddlosta, småhaverrot, ängsull, granspira, knägräs, blåståtel, stagg, flera arter av starr och fryle, blekarv, krypnarv, spikblad, dvärgmaskros, blodrot, majnycklar, klockgentiana, klockljung, ljung med flera.

Naturtypen har i området icke fullgod bevarandestatus på grund av svag hävd.

Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat (6230)

I anslutning till de torra hedarna mellan Jonstorp och Farhult finns stagggräsmarker (6230) på silikatrika jordar liksom ett mindre område innanför Surkenabben. Vegetationen i denna naturtyp uppvisar stor variation och rikedom med arter som kattfot, stenmåra, granspira, klockgentiana, Jungfru Marie nycklar, ängsnattviol, rundsileshår, stagg, ängsfryle, trådtåg, borsttåg, ryltåg, knapptåg, löktåg med flera, brunven, rödven, storven, knägräs och starrväxter som stjärnstarr, hundstarr och harstarr, stagg.

Naturtypen har i området dels fullgod bevarandestatus men även icke fullgod bevarandestatus på grund av svag hävd.

Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)

Silikatgräsmarker finns (6270) i några mindre områden söder om Rönnen.

Naturtypen är den vanligaste betesmarkstypen i Sverige och har vanligen en örtrik markvegetation som varierar beroende på underlag och geografiskt läge. Silikatgräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat. I området växer fårsvingel, knippfryle, sandstarr, grässtjärnblomma, knölsörblomma, käringtand, vårarv, teveronika, äkta ängsviol, stenmåra med flera.

Naturtypen har i området fullgod bevarandestatus.

Fuktängar med blåståtel och starr (6410)

Fuktängar (6419) är en vanlig naturtyp i hela Sverige och är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet och kan finnas från alkaliska till sura jordar med torvinnehåll. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter.

Fuktängarna kan vara mycket örtrika och hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet. Här växer bland annat blåståtel och flera tåg- och starrarter. Naturtypen återfinns i ett område i anslutning till de andra stagg-gräsmarkerna vid de torra hedarna mellan Jonstorp och Farhult. Naturtypen varierar beroende på hävdtyp och hävdintensitet. I området växer flera arter av tåg såsom knapptåg och veketåg, kärrgröe, luddståtel, revsmörblomma, åkermyntha, käringtand och åkertistel.

Naturtypen har i området icke fullgod bevarandestatus på grund av svag hävd.

Natura 2000 – arter

Gråsäl (1364)

Gråsälen är störst av Sverige tre sälarter. En vuxen hanne väger i enstaka fall upp till 300 kilo och är 230 centimeter lång medan honorna är mycket mindre och väger upp till 200 kilo och är 195 centimeter långa. Arten förekommer i Norra Atlanten och i Östersjön där utbredningen är uppdelad i tre huvudområden. Den målmedvetna historiska jakt som bedrivits gör att arten numera framför allt förekommer i centrala Östersjön sedan den utrotades på västkusten redan på 1800-talet. I början av 1900-talet var gråsälen vanlig i hela Östersjöområdet men numera är vattnen runt Falsterbohalvön artens sydligaste permanenta uppehållsplats. Under 1960- och 1970-talen drabbades gråsälarna hårt av miljögifter som gjorde honorna sterila vilket ledde till att populationen minskade kraftigt. Tack vare minskad miljögiftsbelastning har antalet individer ökat igen fram till 2005. Ökningstakten har dock varit påtagligt lägre i södra delarna av Östersjön och efter 2005 har populationerna åter oroande nog minskat i centrala Östersjön. Det går inte utesluta att orsaken är spridning av nya miljögifter som till exempel bromerade flamskyddsmedel. I Kattegatt och runt Falsterbohalvön ökar antalet individer även om man i Kattegatt fortfarande endast påträffar enstaka gråsäl i knubbsälkolonierna liksom inne i Skälderviken. Unga gråsäl rör sig över stora områden och bibehållen eller ökad konnektivitet mellan sälområden är därför viktigt för att populationerna ska kunna öka och ha fortsatt genetiskt utbyte med varandra.

Honorna blir könsmogna vid tre till fem års ålder och hanarna vid fyra till åtta års ålder. Gråsäl som lever i Östersjön föder kuten på land eller på is i februari-mars. Vid födseln har kuten embryonalpäl och kan inte simma. Kuten diar i cirka tre veckor och honan lämnar därefter ungen efter att ha tappat uppemot 40 procent av sin vikt under digivningen. Dödligheten bland unga gråsäl är hög, upp till 30-35 procent fram till avvänjningen. Fram till vuxen ålder är dödligheten mycket svår att uppskatta men unga gråsäl är överrepresenterade bland de sälar som drunknar i fiskeredskap. Sälar som når vuxen ålder kan däremot bli gamla dock sällan över 30 år i det vilda. Gråsäl äter all slags fisk. Sill dominerar men även skarpsill, sik och plattfisk är vanliga och unga gråsäl äter även kräftdjur, musslor och snäckor.

De största hoten mot gråsäl är miljögifter, som bifångst i fiskenät, undervattensbuller, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvaliteten på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt störning av viktiga rastplatser på land.

Gråsälen bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Knubbsäl (1365)

Knubbsälen är mycket mindre än gråsälen. Vuxna hanar väger upp till 120 kilo och är 170 centimeter långa medan honorna blir cirka 150 centimeter och väger 90 kilo. Knubbsäl förekommer längs Västkusten, söderut till Öresund, samt i ett begränsat område på södra Öland och södra Smålandskusten vilka utgör en egen population, isolerad från den på västkusten. På Hallands Väderö finns en koloni av knubbsäl och det är vanligt att man ser knubbsäl inne i Skälderviken där Skälrviken och blocken vid Rönne utgör fasta tillhåll. Knubbsälarna är inte lika påverkade av miljögifter som gråsälarna men har flera gånger drabbats hårt av utbrott av

sälpest, en variant av valpsjukeviruset. Forskning visar dock att sälpopulationer på kort tid kan återhämta sig från epidemier. För att klara det behöver de ha god tillgång på föda och i övrigt en normal tillväxthastighet med individer i god kondition.

Honorna blir könsmogna vid 3–4 års ålder och får sin första kut i genomsnitt vid nästan 5-års ålder. Kuten föds i juni vilket är under samma period som gråsälarna byter päls vilket förstärker konkurrensen om liggplatser. Kutpälsen fälls normalt innan eller strax efter födseln och kuten kan därför simma nästan direkt efter födseln. Digivningen varar 3–4 veckor och ger en kraftig viktökning. Därefter lämnar kuten modern. Vuxna djur byter päls under senare delen av juli och in i augusti och tillbringar då en stor del av tiden på land.

Knubbsälen är opportunist i sitt födoval och livnär sig på de fiskarter som finns tillgängliga för tillfället men studier visar att olika arter av plattfisk dominerar. Den äter därmed ett stort antal fiskarter som i huvudsak fångas i anslutning till vegetationsfria grunda mjukbottenar. Den har svårare att fånga fisk i områden med vegetation. Torsk och tobis är andra viktiga bytesarter.

De största hoten mot knubbsäl är virusutbrott, miljögifter, som bifångst i fiskenät, undervattenbuller, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvalitet på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt störning av viktiga rastplatser på land.

Knubbsäl bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Tumlare (1351)

Tumlaren är en liten tandval där vuxna djur är 1,4–1,7 meter långa. De kan ses ensamma eller i små grupper. I svenska vatten förekommer tre genetiskt distinkta populationer och av dem är det främst Bälthavspopulationen nyttjar havsområdet i Skälderviken som livsmiljö. Tumlaren är en migrerande art som rör sig över stora områden och det finns inga exakta populationsgränser samtidigt som kunskapsbristen om arten är stor.

Tumlaren har ett högt energibehov, särskilt vuxna dräktiga och digivande honor, och är starkt knuten till produktiva områden. Vanligen rör de sig i områden med ett vattendjup på 20 till 200 meter men honor med kalvar kan gå in på grunt vatten, ända in på 1,5 till 2 meters djup.

Tumlaren följer till viss del sina bytesdjurs vandringar. Fet stimfisk, som till exempel sill eller den art som har högst energiinnehåll för tillfället, men även bottenlevande fisk står på menyn.

Tumlare blir könsmogna vid tre till fyra års ålder men endast 25-30 procent av honorna blir så gamla att de lyckas föda upp en kalv. Honan är dräktig i cirka tio månader och föder en kalv varje eller vartannat år. Kalven föds under försommaren och dias under cirka tio månader och är under denna period helt beroende av honan för sin överlevnad. Arten är förhållandevis kortlivad, cirka tolv år, om de når vuxen ålder, och har låg reproduktionsförmåga vilket gör den mycket känslig för människoorsakad dödlighet.

Tumlaren är helt beroende av sin hörsel för att överleva vilket gör den mycket känslig för buller. Den använder sig av ekolokalisering för att kommunicera, navigera och för att hitta föda.

De största hoten mot tumlare är som bifångst i fiskenät, undervattenbuller, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvalitet på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt miljögifter.

I den senaste rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet är statusen angiven som dålig (U2) i både den atlantiska och baltiska regionen. Tumlaren har inte fullgod bevarandestatus på grund av låg populationsnivå samtidigt som kunskapsbristen om arten är stor.

Utter (1355)

Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder rikligt med lättillgänglig föda året runt och som är omgivet av landområden där uttern kan vila och föda upp sina ungar ostört. Vintertid måste det finnas isfria vattendrag. Gärna ska livsmiljön bestå av stora mer eller mindre sammanhängande vattensystem. Födan består mestadels av fisk, men även groddjur, fåglar, insekter och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

En utterhona behöver cirka 28 kilometer strandlängd som hemområde för att föda upp en kull ungar, och honornas hemområden överlappar inte. Hanarnas hemområden kan bli så stora som 45 kilometer och kan överlappa med honornas hemområden. Storleken på hemområdena kan dock variera. Uttern kan förflytta sig flera mil, både på land och i vatten, när den uppsöker nytt revir eller en partner.

I södra Sverige finns uttern främst i eutrofa vatten. Orsaken till detta tros vara att miljögiftsbelastningen av fettlösliga ämnen är lägre i eutrofa vatten än vad de är i oligotrofa vatten. Eftersom uttern är en toppredator är den extra utsatt för dessa miljögifter som lätt ackumuleras i kroppen.

Uttern påverkas negativt av;

- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. För hård reglering har en negativ påverkan på populationen av utter, och är ett hinder för deras möjlighet att sprida sig.
- Exploatering av vattendragens stränder.
- Fasta fiskeredskap som uttrar kan fastnar i.
- Utfiskning av fisk som utgör viktiga bytesdjur för utter.
- Införsel och förekomst av signalkräftor och för naturtypen främmande fiskarter som kan skada känsliga organismer i vattendragen. Detta är ett indirekt hot mot uttern då det riskerar att förändra ekosystemet i utterns livsmiljö.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. Hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

Exploatering och annan störning

All form av exploatering såsom byggnation, anläggning av till exempel vägar och, vindkraftsanläggningar, täktverksamhet som till exempel sandsugning, muddring eller mineralutvinning, annan mark- och vattenexploatering eller mark- och vattenanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering eller uppläggning av muddermassor med mera, i eller i angränsning till området riskerar att försämra områdets bevarandevärde samt påverka naturtyper och arter negativt. Land- eller havsområden som tas i anspråk orsakar direkta förluster av habitat men kan även orsaka indirekta förluster av habitat genom utestängningseffekter på grund av störningar som till exempel ökad aktivitet, buller, belysning med flera. Bottenbearbetning i vattenmiljöer leder till förlust av habitat och till grumling och sedimentation som kan påverka stora områden och ge långvarig och till och med irreversibel inverkan på bottenfauna och -flora men även indirekt genom kaskadeffekter i ekosystemet. Exploatering kan även leda till; störda samspel, ökad fragmentering och minskad konnektivitet mellan områden som minskar ett områdes bevarandevärde, ändrade vandringsvägar, försämrad habitatskvalitet som leder till förlust av arter.

Erosion kan uppkomma på grund av naturlig landsänkning eller upphörd sedimentering men även som en sekundäreffekt av byggnationer och konstruktioner i vatten, på grund av sandsugning och muddring med mera i eller utanför området. Erosion kan orsaka habitatförluster på land likväl som i vattenmiljöer.

Ett ökat friluftsliv, vattensporter med flera mänskliga aktiviteter kan verka störande på områdets djurliv. Lösspringande hundar kan verka mycket störande på områdets fågelliv.

Fartyg som framförs i hög hastighet i vatten över grunda bottnar, riskerar att genom svall eller turbulens riva upp bottensediment och vegetation med ökad grumling och habitatförlust som följd.

Ankring på grunda vegetationsklädda bottnar kan orsaka långvariga och irreversibla skador på flora och fauna.

Ljud och ljus kan orsaka störning i land- och vattenmiljöer. Bullriga undervattensmiljöer kan inverka negativt på marina organismer och till indirekta habitatsförluster genom utestängningseffekter. Ökad belysning nattetid kan ha en mycket störande inverkan på nattlevande och nattflyttande arter.

Fragmentering och försämrade konnektivitet

Området är ett viktigt delområde i ett större sammanhängande område av skyddade låglänta kust- och grunda bottenområden med koppling till större och djupare skyddade havsområde. Fragmentering av området, till exempel genom exploatering av vissa delar, kan försämma möjligheterna för arter att utnyttja området optimalt eller att sprida sig inom området eller mellan angränsande områden.

Försämrade eller utebliven hävd och överbete

Försämrade eller upphörd hävd leder till att värdefulla naturtyper växer igen och att värdefulla hävdgynnade växtarter riskerar att försvinna. Florans artdiversiteten minskar och fåglar kan få minskad tillgång på häckningsplatser och födosöksmiljöer. Särskilt missgynnas vadarfåglar som häckar på hävdade strandängar.

Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning med buskar och träd samt utarmning av den hävdgynnade florans och faunan. Träd och buskar kan användas som utkiksposter av boprederande rovfåglar och kan verka avskräckande för markhäckande fåglar.

För högt betetryck av tamboskap men även överbete av vilda djur som gåsfåglar och hjortdjur, liksom för tidigt betessläpp eller för tidig slåtter, kan försämma naturtyperns bevarandevärde. Fågelfaunan missgynnas när lämpliga boplatser försvinner på grund av för stora områden med för låg vegetation.

Förändrad hydrologi

Förändringar i områdes hydrologi genom ändringar av markavvattning inom eller utanför området eller genom förändringar av havets naturliga översvämningsdynamik kan få stora konsekvenser för områdets flora och fauna genom utökad risk för uttorkning av viktiga småvatten och genom förändring av markkemiska egenskaper.

Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen. För hård reglering har en negativ påverkan på populationerna och är ett hinder för arters möjlighet att sprida sig. Exploatering och konstruktioner i vattendrag har en stor negativ effekt på öring.

Spridning av invasiva arter

Spridning av invasiva arter som till exempel japanskt jätteostron, vresros eller mårddhund kan få stora konsekvenser områdets flora och fauna i form av till exempel ökad konkurrens, predation och att arter undviker områden, utestängningseffekter.

Eutrofiering och överfiske

Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger, kan uppstå. Fenomenet orsakas av överfiske av stora rovfiskar som genererar kaskadeffekter i födoväven samt av övergödning. Algmattorna ger upphov till syrgasbrist, utsöndrar giftiga ämnen, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla. På näringsfattiga ängsmarker som gödslas (även på naturlig väg av till exempel stora mängder betande gäss) kan florans artdiversitet minska.

Fiske

Fiskeredskap kan ge bifångster av marina däggdjur, fåglar och icke-målarter. Varje år fastnar en stor mängd sjöfågel och marina däggdjur i fiskeredskap. Bottensatta nät medför störst risk, där risken ökar bland annat med ökad maskstorlek. Området är av stor vikt för säl, framförallt knobbsäl men även gråsäl, samt för tumlare och för övervintrande sjöfågel som svärta och sjöorre. Bifångst av utpekade arter inom området kan påverka områdets bevarandevärde och utpekade arters bevarandestatus.

Fiske i högproduktiva grunda områden, utpekade som värdefulla uppväxtområden för fisk kan, hota utpekade bevarandevärde.

Riktat fiske på typiska arter, speciellt hotade arter, riskerar att försämra områdets bevarandevärde och arters bevarandestatus

Ett för stort uttag av fisk kan leda till att bestånden minskar och får svårt att återhämta sig. Det kan även leda till födobrist för många utpekade arter som till exempel Natura 2000-arterna grå- och knobbsäl och tumlare.

För stort uttag av rovlevande fiskarter har lett till ändrad fördelning i populationsstorlekar så att småväxta arter blivit fler och storväxta arter blivit färre och mindre. Resultatet är negativa kaskadeffekter i födoväven som lett till ökad mängd fintrådiga alger det vill säga samma effekter som övergödning ger². Strukturella förändringar i fisksamhället kan leda till stort hot för många arter av fisk och områdets utpekade däggdjur genom att kvalitén på födan försämras.

Föroreningar och utsläpp

Oljeutsläpp eller läckage av andra förorenande ämnen i samband med olyckor men även operationella³ utsläpp kan orsaka direkta skador på fåglar likväl som långsiktiga, indirekta skador genom påverkan på för fåglarna viktiga födoresurser som till exempel blåmusslor.

Kemikalier som används i oljebekämpande syfte, så kallade dispergeringsmedel, liksom vissa båtbottnfärger, har skadlig inverkan på marina arter. Ackumulering och spridning av organiska

Förenklat: Antalet stora rovfiskar minskar vilket leder till att antalet små rovfiskar ökar. Dessa äter av de betande ryggradslösa djuren vilket leder till minskat betetryck på fintrådiga alger och växtplankton vars biomassa ökar.

³ Operationella utsläpp är mindre, medvetna eller oavsiktliga, men olagliga, utsläpp som görs i samband med drift inom sjöfart tex i samband med tömning av ballasttankar eller rengöring av oljetankar.

miljögifter och tungmetaller i akvatisk miljö påverkar både bottenfaunan och djur högre upp i näringsväven som fåglar.

Användning av bekämpningsmedel och kemikalier på de omkringliggande åkrarna och i de omkringliggande skogarna kan påverka områdets naturvärden negativt genom till exempel påverkan på marina organismer, insekter och på floran.

Ljud och ljus kan verka som föroreningar.

Marina djur kan fastna i rep och övergivna fiskeredskap och drunkna. Vattenlevande liksom landlevande djur som äter makro- eller mikrokräp hämmas i sin tillväxt och riskerar att svälta ihjäl men kan även skadas genom mekanisk påverkan på inre organ eller förgiftas.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art- och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken och har rådighet över vattnet.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning är sedan 2014, förutom ett litet område vid östra delen av Vegeåns utlopp samt ett litet område vid småbåtshamnen på nordöstra sidan av Åsnacken, skyddat som naturreservat. Området överlappar med Natura 2000-området

Skälderviken, utpekad enligt fågeldirektivet, där områdets bevarandevärde för fågellivet samt fågelarter beskrivs närmre. Förordnande om strandskydd gäller maximalt 300 meter från strandlinjen ut i havet och upp på land. Beträdnadsförbud gäller periodvis för delar av området och det finns även ett fiskfredningsområde.

Det finns ett behov av att bättre reglera fisket för att tillvarata bevarandevärden i marina miljöer. Länsstyrelsen har framställt en begäran till Havs- och vattenmyndigheten om ändrade regleringar av fisket i marina skyddade områden. Regler som i så fall kommer att införas i fiskerilagstiftningen. Länsstyrelsen anser i övrigt att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade genom fastställandet av skötselplanen för naturreservatet Jonstorp-Vegåns mynning.

Prioriterade bevarandeåtgärder

- Havsmiljön ska lämnas till fri utveckling utan inskränkningar i naturliga hydrologiska processer. De marinbiologiska värdena ska långsiktigt säkerställas.
- Betesmarkerna ska i första hand skötas genom naturvårdsinriktad betesdrift, i andra hand genom slåtter. Skötseln kan kompletteras med andra åtgärder som till exempel naturvårdsbränning.
- Bete eller slåtter ska återupptas eller införas inom ohävdade delar av området. Målet är att restaurera eller utöka områden med hävdade strandängar för att gynna de naturtyper och djurarter som är knutna till den typen av miljö.
- Områdets bevarandevärde som högproduktivt havsområde med en rik flora och fauna och ett fiskesamhälle med hög artdiversitet, av betydelse som lek- och uppväxtområde för ett flertal arter av fisk, av avgörande betydelse för områdets population av framförallt knobbsäl, men även för gråsäl, samt för tumlare och av stor betydelse för sjöfågel, ska inte påverkas negativt av fiske, jakt, exploatering eller annan störning.
- Reglera fisket genom tillämplig fiskerilagstiftning för att förhindra riktat fiske på hotade typiska arter samt påverkan på bevarandevärdena på grund av bifångster av sjöfågel, marina däggdjur och andra icke-målarter.
- Där så är möjligt kan det vara positivt att återställa den naturliga hydrologin. Rensvallarna längs Görslövsån bör tas bort alternativt jämnas ut så att ån lättare kan svämma över strandmarkerna vid hög vattenföring.
- För vissa arter av vadarfåglar kan särskilda insatser vid häckning krävas såsom placering av skyddsburar över bon. Predator kontroll i form av till exempel skyddsjakt på rovdjur såsom kråka, räv, mink och grävling kan också vara aktuellt.
- Vresros, jätteloka och andra främmande arter, även marina, ska bekämpas med målet att de inte ska förekomma inom området.
- För att stärka skyddet för Natura 2000-området känsligaste områden är det viktigt att kanalisera besökare till de delar och platser som bedöms tåla ett friluftsliv bättre. Dessa görs mer lättillgängliga och attraktiva genom olika anordningar.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- Andersson, S., Stål, J. och Magnusson, M. 2007. *Inventering av Natura 2000-områden i Skälderviken – Jonstorp-Vegeåns mynning, Ängelholms kronopark*. Marin monitoring på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län.
- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- ArtDatabankens Artfaktblad (2015) för de rödlistade arterna inom området.
- ArtDatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Blom, E-L. 2017. *Sexual signaling and noise pollution – implications for courtship behavior and reproductive success in two vocal species of marine gobies*. Doktorsavhandling, Naturvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet.
- Hansen, J. P., 2018. *Recreational boating degrades vegetation important for fish recruitment*. *Ambio* 1-13. <https://doi.org/10.1007/s13280-018-1088-x>
- Havsmiljöinstitutet. 2017. *Åtgärder för att minska sjöfartens påverkan på havsmiljön*. Havsmiljöinstitutets rapport 2017:2 <http://havsmiljoinstitutet.se/publikationer/sjofart/>
- Larsson, J. och Peterson, O. 2008. *Inventeringar av grunda bottnar i Helsingborgs kommun*. Miljökontoret, Helsingborg.
- Larsson, K. och Karlsson, P. 2018. *Fartygstrafik i och nära skyddade och känsliga havsområden runt Gotland och Öland*. Länsstyrelsen Gotlands län. Rapport 2018:11
- Larsson, K., Hassellöv, I-M. 2014. *Även lite olja kan göra stor skada i havsmiljön. I: Sjöfarten kring Sverige och dess påverkan på havsmiljön*. Havsmiljöinstitutets rapport nr 2014:4
- Länsstyrelsen i Skåne län 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning*. Diarienummer 511-22584-05.
- Länsstyrelsen i Skåne län 2013. *Slutrapportering av projektet "Marina habitatkartering av Norra Bjärekusten m.m. 2012 (Skåne län)"*. Diarienummer 511-16413-2012.
- Länsstyrelsen Skåne 2014. *Bildande av naturreservatet Jonstorp-Vegeåns mynning i Höganäs och Helsingborgs kommuner, Skåne län*. Beslut 2014-08-21, diarienummer 511-11945-2011.
- Länsstyrelsen Skåne 2014. *Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Jonstorp-Vegeåns mynning i Höganäs och Helsingborgs kommuner, Skåne län*. Beslut 2014-08-21, diarienummer 511-14668-2014.
- Länsstyrelsen Skåne 2017. *Förslag till förändring av fiskeregler i marina skyddade områden i Skåne län för att nå bevarandemålen - första omgången*. Diarienummer 5511-16543-2017.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Moksnes P-O., m.fl. 2011. *Överfiske – en miljöfarlig aktivitet: orsaker till fiskbeståndens utarmning och dess konsekvenser i svenska hav*. Havsmiljöinstitutets rapport nr. 2011:4.
- Moksnes P-O., m. fl. 2014. *Larval connectivity and ecological coherence of marine protected areas (MPAs) in the Kattegatt-Skagerak region*. Swedish institute for the marine environment. Report no 2014:2
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund
- SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- SLU Aquas databas KUL 2018-11-05, Havs- och vattenmyndigheten (HaV).
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. *Vägledningmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan*. SGU.
- VISS, VattenInformationssystem Sverige. <https://viss.lansstyrelsen.se>, 2018
- Voellmy, I. K. m. fl. 2014. *Acoustic noise reduces foraging success in two sympatric fish species via different mechanisms*. *Animal Behaviour* Volume 89, March 2014, Pages 191-198
- Östman Ö, Eklöf J, Klemens Eriksson B, Olson J, Moksnes P-O, Bergström U. 2016. *Top-down control as important as nutrient enrichment for eutrophication effects in North Atlantic coastal ecosystems*. *Journal of Applied Ecology*, 53 (4) p. 1138-1147.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Agnes Jansson 2005-12-14

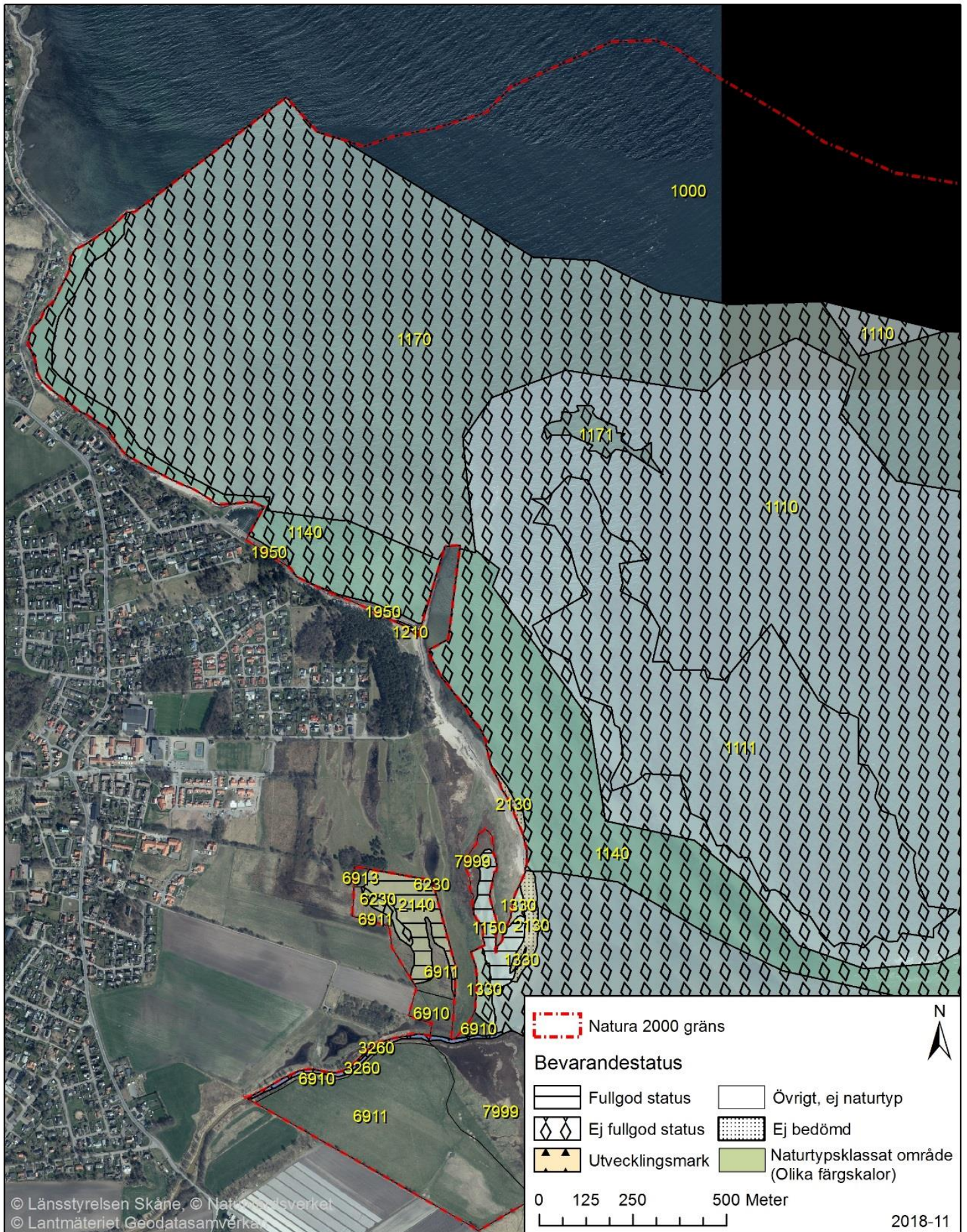
Senast reviderad 2018-11-10 av Lena Svensson och Alexander Regnér

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeån, SE0430147 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 1 av 4

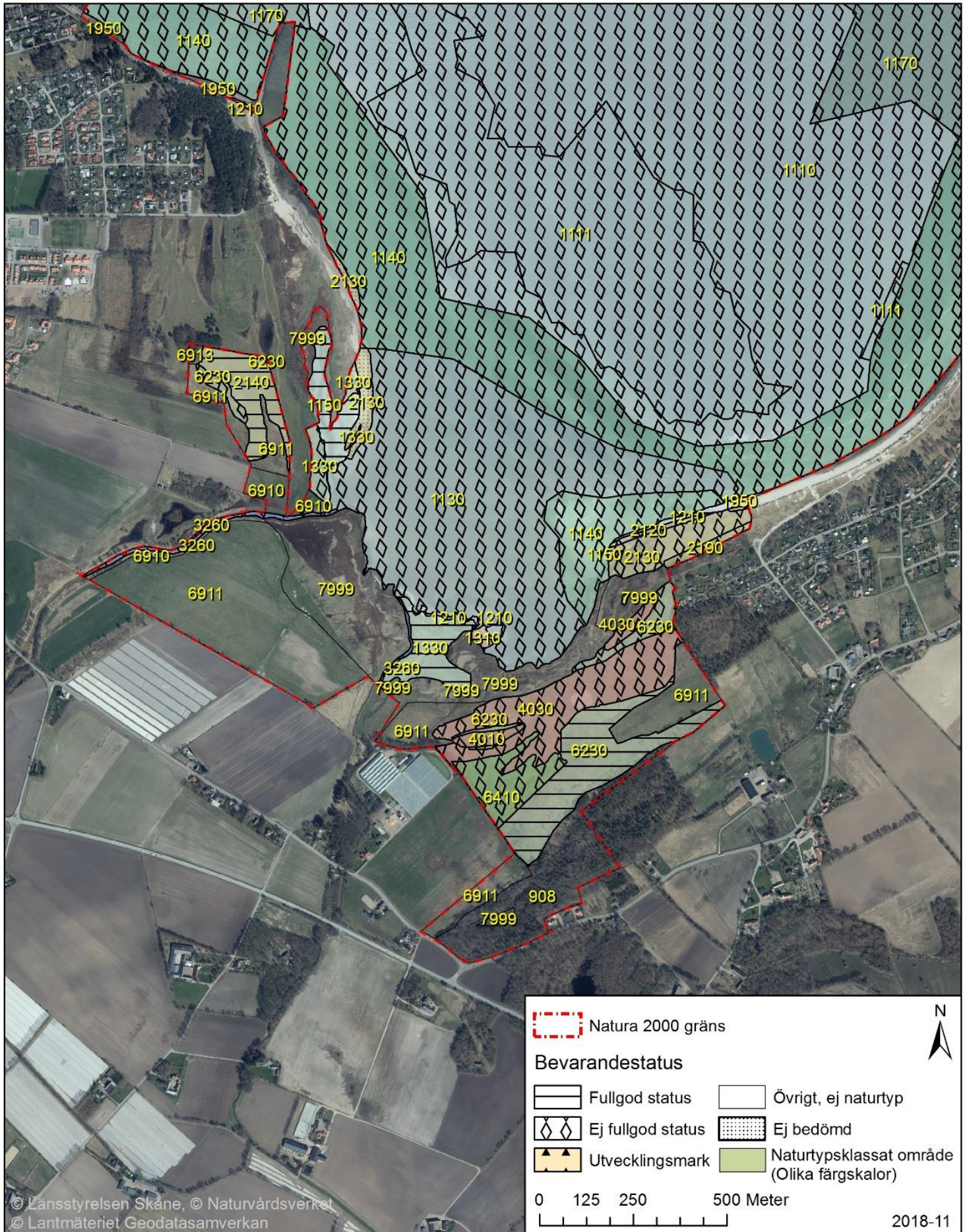

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeån, SE0430147 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 2 av 4

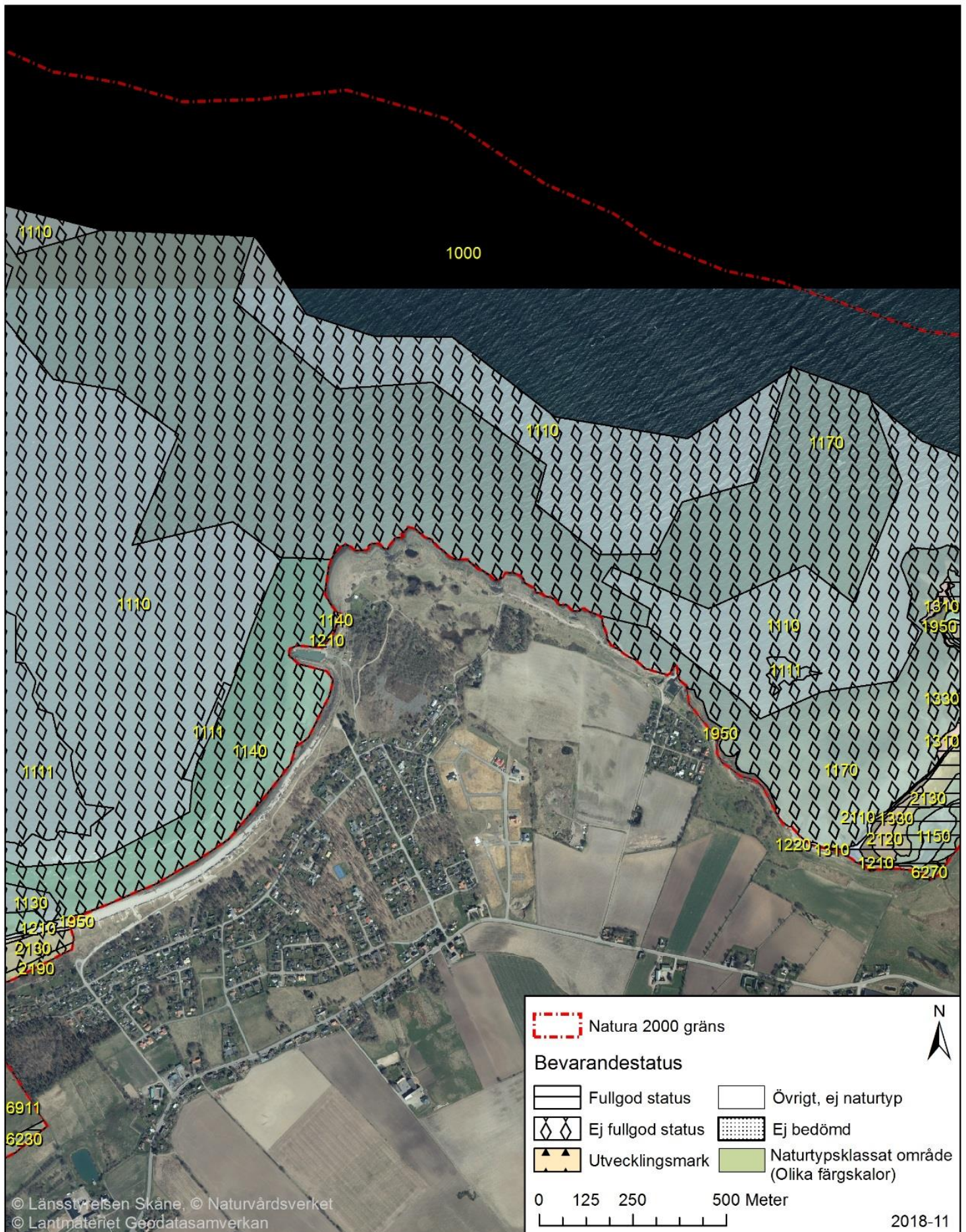

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeån, SE0430147 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 3 av 4

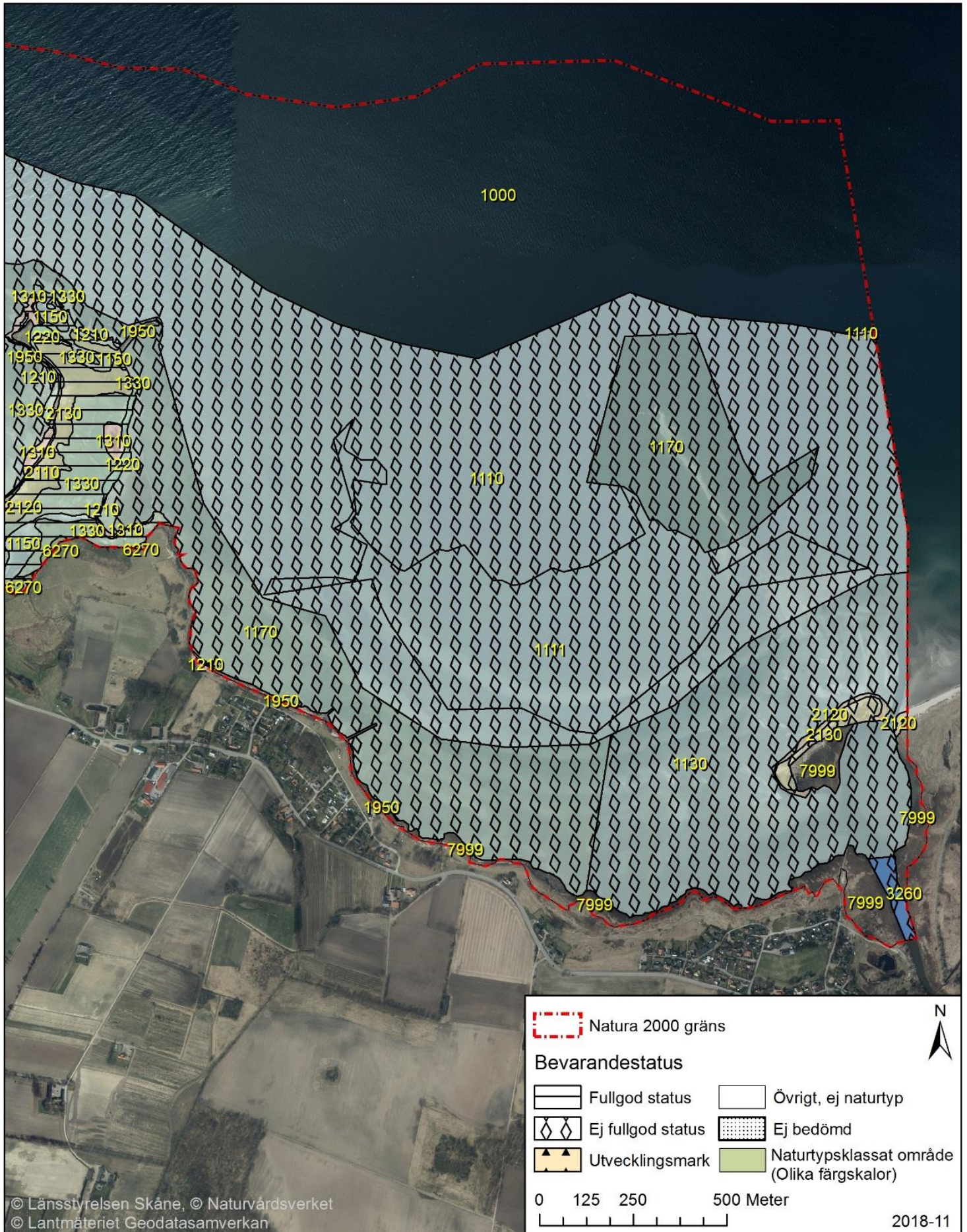

Natura 2000-området Jonstorp-Vegeån, SE0430147 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Karta 4 av 4

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1110 - Sublittoral sanbankar
- 1111 - Sublittoral sandbankar med vegetation dominerad av marina kärlväxter
- 1130 - Estuarier
- 1140 - Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten
- 1150 - Kustnära laguner
- 1170 - Rev – obestämd grupp
- 1171 - Rev – biogent, mussel eller ostronbank
- 1210 - Annuell vegetation på driftvallar
- 1220 - Perenn vegetation på steniga stränder
- 1310 - Ler- och sandsediment med glasört och andra annueller
- 1330 - Atlantiska havsstrandängar (*Glaucopuccinellietalia maritimae*)
- 2110 - Embryonala vandrande sanddyner
- 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita dyner)
- 2130 - Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå dyner)
- 2140 - Urkalkade permanenta sanddyner med kråkbär
- 2190 - Dynvåtmarker
- 3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor
- 4010 - Nordatlantiska fukthedar med klockkljung
- 4030 - Torra hedar (alla typer)
- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat
- 6270 - Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
- 6410 - Fuktängar med blåtåtel och starr

Icke-naturtyper

- 908 - Triviallövskog med ädellövinslag (>70% löv och 20-50% ädellöv)
- 1000 - Marint vatten
- 1950 - Ickenatura-stränder - Obestämd strand
- 3999 - Övriga icke-naturavattendrag (inklusive 3970/3980/3990)
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark
- 6913 - Trädbärande kultiverad betesmark
- 7999 - Våtmark, ickenatura-naturtyp

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/Annan fakta
Däggdjur	Gråsäl	<i>Halichoerus grypus</i>	F, B2, B5
	Knubbsäl	<i>Phoca vitulina</i>	F, B2, B5
	Tumlare	<i>Phocoena phocoena</i>	VU, F, ÅGP, B2, B4
	Utter	<i>Lutra lutra</i>	NT, F, ÅGP, B2, B4
Fiskar	Lyrtorsk	<i>Pollachius pollachius</i>	CR
	Långa	<i>Molva molva</i>	EN
	Sjurygg	<i>Cyclopterus lumpus</i>	NT
	Torsk	<i>Gadus morhua</i>	VU
	Vitling	<i>Merlangius merlangus</i>	VU
	Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR
Fåglar	Alfågel	<i>Clangula hyemalis</i>	EN ⁴ , F
	Blåhake	<i>Luscinia svecica</i>	F
	Bläsand	<i>Anas penelope</i>	F
	Brunand	<i>Aythya ferina</i>	VU, F
	Brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>	F
	Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT, F
	Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU, F
	Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>	F
	Flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	NT, F
	Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	F
	Grågås	<i>Anser anser</i>	F
	Gråhakedopping	<i>Podiceps grisegena</i>	F
	Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU, F
	Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>	F
	Grönbena	<i>Tringa glareola</i>	F
Havssula	<i>Morus bassanus</i>	F	
Häger	<i>Ardea cinerea</i>	F	
Kentsk tärna	<i>Thalasseus sandvicensis</i>	VU, F	

⁴ I sina övervintringsområden

	Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	F
	Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	F
	Kricka	<i>Anas crecca</i>	F
	Rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	NT, F
	Salskrake	<i>Mergellus albellus</i>	F
	Sillgrissla	<i>Uria aalge</i>	F
	Silvertärna	<i>Sterna paradisaea</i>	F
	Sjööorre	<i>Melanitta nigra</i>	F
	Skedand	<i>Anas clypeata</i>	F
	Skräntärna	<i>Hydroprogne caspia</i>	NT, F
	Skäggdopping	<i>Podiceps cristatus</i>	F
	Skäggmes	<i>Panurus biarmicus</i>	NT, F
	Skärfläcka	<i>Recurvirostra avosetta</i>	F
	Smålom	<i>Gavia stellata</i>	NT, F
	Småskrake	<i>Mergus serrator</i>	F
	Småtärna	<i>Sternula albifrons</i>	VU, F
	Snatterand	<i>Anas strepera</i>	F
	Sothöna	<i>Fulica atra</i>	F
	Stjärtand	<i>Anas acuta</i>	VU, F
	Storlom	<i>Gavia arctica</i>	F
	Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	F
	Storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT, F
	Storskrake	<i>Mergus merganser</i>	F
	Svarthakad buskskvätta	<i>Saxicola rubicola</i>	EN, F
	Svarthakedopping	<i>Podiceps auritus</i>	F
	Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	NT, F
	Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT, F
	Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	F
	Sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU, F
	Tobisgrissla	<i>Cephus grylle</i>	NT, F
	Tordmule	<i>Alca torda</i>	F
	Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	F
	Vigg	<i>Aythya fuligula</i>	F
	Vitkindad gås	<i>Branta leucopsis</i>	F
	Årta	<i>Anas querquedula</i>	VU, F
	Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT, F
Grod- och kräldjur	Vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	F, B5
	Vanlig padda	<i>Bufo bufo</i>	F
	Åkergröda	<i>Rana arvalis</i>	F, B5
Insekter	Bredbrämad bastardsvärmare	<i>Zygaena lonicerae</i>	NT
	Mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT

	Mosshumla	<i>Bombus muscorum</i>	NT
	Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
	Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT
	Skalbagge	<i>Margarinotus purpurascens</i>	NT
Kärlväxter	Backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	F
	Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
	Blågrönt mannagräs	<i>Glyceria declinata</i>	VU
	Borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT
	Etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
	Granspira	<i>Pedicularis sylvatica</i>	NT
	Gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	Höstlåsbräken	<i>Botrychium multifidum</i>	NT, F
	Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>	F
	Järnek	<i>Ilex aquifolium</i>	CR
	Klockgentiana	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	VU, F, ÅGP
	Krypfloka	<i>Helosciadium inundatum</i>	EN, F
	Källgräs	<i>Catabrosa aquatica</i>	VU
	Loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU
	Månlåsbräken	<i>Platanthera bifolia</i>	NT
	Nattviol	<i>Blysmus compressus</i>	F
	Plattsäv	<i>Epipactis helleborine</i>	NT
	Rödsäv	<i>Lotus tenuis</i>	NT
	Skogsknipprot	<i>Polygonatum multiflorum</i>	F
	Smal käringtand	<i>Crambe maritima</i>	NT
	Svarttandad maskros	<i>Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris</i>	VU
	Vanlig backsippa	<i>Dactylorhiza incarnata var. incarnata</i>	VU, F
	Vanlig backtimjan	<i>Platanthera bifolia subsp. bifolia</i>	NT
	Äkta ängsnycklar	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	F
	Ängsnattviol	<i>Thymus serpyllum</i>	NT, F
	Ålgräs	<i>Zostera marina</i>	ÅGP
Lavar	Grå ladlav	<i>Cyphelium trachyloides</i>	CR, ÅGP
Mossor	Hornvitmossa	<i>Sphagnum auriculatum</i>	B5
	Sumpvitmossa	<i>Sphagnum palustre</i>	B5
Svampar	Dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i>	NT

Bevarandeplanen för Jonstorp-Vegeåns mynning

Syftet med Natura 2000-området Jonstorp-Vegeåns mynning i Höganäs och Helsingborgs kommuner är att bevara ett öppet natur- och kulturhistoriskt intressant kustnära område samt ett varierande undervattenslandskap med en artrik flora och fauna.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane